

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Α΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση της από 8 Ιανουαρίου 2011 πράξης νομοθετικού περιεχομένου “Αναστολή προθεσμιών και εργασιών του Διοικητικού Πρωτοδικείου και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών” και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Με το πρώτο άρθρο του υπό εξέταση Νοσχ κυρώνεται η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου της 8.1.2011 με τίτλο «Αναστολή προθεσμιών και εργασιών του Διοικητικού Πρωτοδικείου και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών» (ΦΕΚ Α΄ 2) και με το δεύτερο άρθρο ορίζεται ότι δεν καταλαμβάνονται από την αναστολή η έκδοση και η δημοσίευση δικαστικών αποφάσεων επί των κατηγοριών υποθέσεων της παρ. 2 του άρθρου 1 της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου. Με το τρίτο άρθρο επεκτείνεται η εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 28 του ν. 2579/1998 (που αφορά δικονομικά προνόμια του Δημοσίου και των ν.π.δ.δ.) και επί του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων. Με τις διατάξεις του τέταρτου άρθρου παρατείνεται μέχρι την 31.12.2012 η προθεσμία έως την οποία είναι δυνατή η διενέργεια των πράξεων της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν.δ. 3082/1954 (αίτηση έκδοσης κληρονομητηρίου, εγχείριση προς τους οικονομικούς εφόρους δηλώσεως κληρονομίας, αίτηση μεταγραφής δηλώσεως αποδοχής κληρονομίας, εφόσον, μεταξύ των άλλων κατά νόμον πιστοποιήσεων, δεν προσάγεται και βεβαίωση του κατά τα ανωτέρω Γραμματέως Πρωτοδικών περί υπάρξεως ή μη διαθήκης) δεν προσάγεται, χωρίς να απαιτείται να προσκομισθεί, βεβαίωση του αρμόδιου Γραμματέα Πρωτοδικών περί υπάρξεως ή μη, διαθήκης, και ορίζεται ότι ισχύουν μέχρι την 31.12.2012 οι πίνακες κατάταξης των υποψηφίων για τον διαγωνισμό που προκηρύχθηκε για την πλήρωση οργανικών θέσεων δικαστικών υπαλλήλων. Τέλος, με το πέμπτο άρθρο ορίζεται η έναρξη ισχύος του υπό ψήφιση Νοσχ.

II. Γενικώς περί των Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου

Το Σύνταγμα, αναγνωρίζοντας το δίκαιο της ανάγκης, ορίζει στο άρθρο 44 παρ. 1 ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει, μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου σε περιπτώσεις εξαιρετικώς επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης. Οι Πράξεις αυτές θεσπίζουν κανόνες δικαίου τυπικής ισχύος ίσης με του νόμου και, συνεπώς, με αυτές δύνανται να τροποποιούνται ή να καταργούνται υφιστάμενες νομοθετικές διατάξεις (ΣτΕ [ΟΛ] 1250/2003, ΣτΕ [ΟΛ] 3612/2002, ΣτΕ [ΟΛ] 3636/1989, βλ. και Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, δέκατη τρίτη έκδοση, 2010, σελ. 48 επ.).

III. Προϋποθέσεις έκδοσης Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου

Η εκτίμηση των προϋποθέσεων κύρωσης εκδοθείσας Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου ανήκει στην αρμοδιότητα της Βουλής. Με την κύρωσή της, η Πράξη ισχύει εφεξής. Κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 44 παρ. 1 του Συντάγματος δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο, διότι συνδέεται με την εκτίμηση της ανάγκης λήψης αυτού του μέτρου, η οποία ανάγεται στη σφαίρα της πολιτικής ευθύνης των πολιτειακών οργάνων που, κατά το Σύνταγμα, ασκούν τη νομοθετική εξουσία (ΣτΕ [ΟΛ] 1250/2003, ΣτΕ [ΟΛ] 3612/2002, ΣτΕ [ΟΛ] 3636/1989, ΣτΕ 2289/1987). Ο δικαστής είναι αρμόδιος να ελέγξει, αφενός μεν την τήρηση των διαδικαστικών προϋποθέσεων έκδοσης των Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου (ΣτΕ [ΟΛ] 1250/2003), την έγκαιρη, δηλαδή, κατά το Σύνταγμα, υποβολή τους προς κύρωση ενώπιον της Ολομέλειας της Βουλής (άρθρο 44 παρ. 1 του Συντάγματος σε συνδυασμό με το άρθρο 72 παρ. 1 του Συντάγματος), αφετέρου δε το περιεχόμενό τους από την άποψη της συνταγματικότητας. Ο έλεγχος αυτός λαμβάνει χώρα επ' ευκαιρία της προσβολής με αίτηση ακυρώσεως διοικητικών (ατομικών ή κανονιστικών) πράξεων που έχουν εκδοθεί βάσει Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (βλ. Επ. Σπηλιωτόπουλο, όπ. π., σελ. 103-104).

IV. Προθεσμίες

Κατά το Σύνταγμα, οι Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου υποβάλλονται στη Βουλή για κύρωση μέσα σε σαράντα ημέρες από την έκδοσή τους ή μέσα σε σαράντα ημέρες από τη σύγκληση της Βουλής σε σύνοδο. Πρέπει δε να κυρωθούν από τη Βουλή μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολή τους. Σε αντίθετη περίπτωση, οι Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου αποβάλλουν την ισχύ τους εφεξής και, συνεπώς, ισχύουν για το χρονικό διάστημα από τη δημοσίευσή τους μέχρι την εκπνοή της προθεσμίας για την κύρωσή τους ή

την απόφαση της Βουλής να μην τις κυρώσει (βλ. ΣτΕ 3636/1989). Επομένως, εάν οι Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου εγκριθούν από την Ολομέλεια εμπροθέσμως, δεν θα χάσουν την τυπική ισχύ του νόμου. Εάν δεν υποβληθούν στη Βουλή ή δεν εγκριθούν από αυτήν εμπροθέσμως, αποτελούν Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου των οποίων η ισχύς έχει λήξει. Πάντως, η αναδρομική κατάργηση ή τροποποίησή τους είναι δυνατή μόνο με νομοθετική πράξη ή κατά νομοθετική εξουσιοδότηση (βλ. Επ. Σπηλιωτόπουλο, όπ. π., σελ. 60).

V. Ειδικώς επί της προς κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου

1. Γενικές Παρατηρήσεις

Με το προς ψήφιση Νσχ κυρώνεται η από 8.1.2011 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου με την οποία ανεστάλησαν οι εργασίες των δικαστικών υπηρεσιών του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, αναδρομικώς, από 30.12.2010 έως και 28.1.2011, και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, αναδρομικώς, από 30.12.2010 έως και 14.1.2011, καθώς και οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων και άλλων ενεργειών ενώπιον των υπηρεσιών των δικαστηρίων αυτών, και η παραγραφή των συναφών αξιώσεων. Από την αναστολή εξαιρέθηκαν οι προθεσμίες για την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων και μέσων που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 1 της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου καθώς και οι αναφερόμενες στη διάταξη αυτή διαδικαστικές ενέργειες. Το Υπουργικό Συμβούλιο επικαλείται, στο προοίμιο της υπό κύρωση Πράξης, έκτακτη περίπτωση εξαιρετικώς επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης «να διασφαλισθούν η σωματική ακεραιότητα των δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων, των δικηγόρων και των πολιτών, καθώς επίσης η δικαστική προστασία με την παροχή της δυνατότητας άσκησης δικονομικών δικαιωμάτων», δεδομένου ότι «από την ενεργοποίηση εκρηκτικού μηχανισμού την 30η Δεκεμβρίου 2010 προκλήθηκαν σημαντικές ζημίες στα κτήρια του Διοικητικού Πρωτοδικείου και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, και οι στεγαζόμενες σε αυτά δικαστικές υπηρεσίες υποχρεώθηκαν να διακόψουν τη λειτουργία τους».

Όσον αφορά το έγκαιρο της υποβολής της προς κύρωση, σημειώνεται ότι η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου εκδόθηκε την 8.1.2011 και υποβλήθηκε στη Βουλή εγκαίρως, την 16.2.2011, ήτοι πριν από τη συμπλήρωση της τασσόμενης από το άρθρο 44 παρ. 1 του Συντάγματος τεσσαρακονθήμερης προθεσμίας από την έκδοσή της (την 8.1.2011), και πρέπει να κυρωθεί από τη Βουλή μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολή της.

2. Επί του άρθρου πέμπτου

Η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, μετά την κύρωσή της, θα ισχύει ως νόμος από την έκδοσή της (8.1.2011), δεδομένου ότι η κύρωσή της εμπεριέχει την έννοια της αναδρομής (βλ. ΣτΕ [ΟΛ] 1250/2003, ΣτΕ [ΟΛ] 3636/1989, ΣτΕ [ΟΛ] 2289/1987), ενώ η ουσιαστική ισχύς της θα ανατρέχει στον χρόνο που ορίζει το άρθρο 2 της υπό κύρωση Πράξης (δηλαδή, την 30.12.2010). Δεδομένου ότι, εκ των υπόλοιπων άρθρων του προς ψήφιση Νσχ, οι διατάξεις του άρθρου δεύτερου έχουν αναδρομική ισχύ [«Στην εξαίρεση (...) περιλαμβάνεται, από τη θέση της [Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου] σε ισχύ, η έκδοση και η δημοσίευση αποφάσεων (...)»], θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να αναδιατυπωθεί το άρθρο πέμπτο ως εξής: «Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται σε επιμέρους διατάξεις του».

Αθήνα, 22.3.2011

Η εισηγήτρια
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αν. Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών